

2026: de kracht van samen

JAARPLAN 2026

Maasheggen Unesco

Maasheggen

Foto: Wandelnet

INHOUDSOPGAVE EN PROJECTENOVERZICHT

Algemeen

Verlenging Unesco-status	4
De kracht van de samenwerking	4
Communicatie	6
Kennisuitwisseling	
Nationaal Park Maasduinen	7
Organisatie Maasheggentop	8
Wetenschap, onderzoek en onderwijs	8
Projecten en processen	9

Natuur en landbouw

Natura2000 Oeffelter Meent	11
Relictenbeheer	11
Pilot Bermbeheer	12
Monitoring biodiversiteit	12
DNA-onderzoek meidoorn	12
Samenwerking boer-boswachter	13
Maasheggen Mooi	13
Robuuste ecologische verbinding	
Oeffelt-Beugen	14
Herstelplan sleedoornpage	14
Lindeboom Sambeek	15
Beheer en onderhoud op maat (BOOM)	15
Agrarisch natuurbeheer	15
Cursus hegbeheer	16
Bacterievuurbestrijding	16
Kersenboomgaard	
Oeffeltse kersenrassen	16
Gebiedsproject Katwijk	17
Gebiedsproject Linden	17
De Loerangel	17
Ecologische stapsteen	
kamsalamander	18
Uitvoeringsprogramma	
landbouw 2025-2040	18
Ruimte voor de Rivier Oeffelt	18

Dijkverbetering Cuijk-Ravenstein	19
Natuurvriendelijke oevers	19
Beekherstel Sint Jansbeek	20
Herstel Vierlingsbeekse Molenbeek	20
Beekherstel Campagnebeek fase 2	20
Smaak van de Maasheggen	21
Duurzaam beheer heggen langs wegen en paden	21
Subsidieregeling	
Stimulering Landschap	21
Aanleggen landschapselementen	22
Erven Plus	22
Monitoring vissen	
Kraaienbergse Plassen	23
KRW-maatregelen Viltse	
Graaf en Boxmeers veld	23

Leefbaarheid

Participatietraject	
wijken en dorpen	25
Maasheggenkids	25
Scholenproject	26
Positieve gezondheid	26
Eo Wijersprij	27
Oogst van Morgen	27

Recreatie

Recreatievisie	29
Toeristische promotie	
De Maasheggen	29
Veldhekken	30
Vernieuwing De Pontipad	30
Maasheggenmeubilair	31
Uitkijktoren	31
NK Maasheggenvlechten	32

INLEIDING

In het in 2023 vastgestelde ambitiedocument “Mens en landschap sterker vervlochten” is bepaald in welke richting het programma Maasheggen Unesco zich in de jaren 2023 tot 2028 wil ontwikkelen. In het ambitiedocument wordt onder meer aangegeven hoe de thema’s natuur, landbouw, leefbaarheid, gezondheid en recreatie in samenhang met elkaar worden aangepakt.

Het ambitiedocument vormt de basis voor dit jaarplan. De acties die in het komende jaar worden uitgevoerd vloeien voort uit het ambitiedocument.

ALGEMEEN

“Met de Maasheggen dragen we een initiatief voor dat uniek is voor Europa. Het is een initiatief dat invulling geeft aan de gedachte van het Europese landschapsverdrag dat een landschap wordt gevormd door mensen. Het is een gebied zonder groot masterplan, zonder één bepalende organisatie die alle doelen draagt. De kracht zit in de samenwerking en het gemeenschappelijke doel. Stapje voor stapje wordt gewerkt aan de verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de verbinding met de samenleving.”
Jury van de Nederlandse inzending European Landscape Award 2026

Eind oktober 2025 werd bekend dat De Maasheggen, als inzending van Nederland, wordt voorgedragen voor de Europese landschapsprijs.

De European Landscape Award is een prestigieuze prijs die sinds 2008 tweejaarlijks wordt toegekend door de Raad van Europa. De prijs erkent en beloont inspanningen die bijdragen aan het behoud en de versterking van landschappen in Europa. Speciale aandacht krijgen projecten die ecologische, culturele en sociale aspecten combineren. De Nederlandse jury koos uit acht inzendingen unaniem voor De Maasheggen en motiveerde dat met lovende woorden: “De Maasheggen vormen een uniek cultuurhistorisch landschap, waarin natuur en mens hand in hand gaan. De jury van de Nederlandse voorronde was bijzonder onder de indruk van de diverse initiatieven die in het gebied zijn genomen om zowel de natuur als de gemeenschap te versterken. Wat het project bijzonder maakt, is de ‘bottom-up’ aanpak, waarbij bewoners, ondernemers en lokale organisaties actief samenwerken om het landschap op duurzame wijze te behouden en te versterken. Deze samenwerking is niet alleen gericht op het herstel van biodiversiteit en de bescherming van cultureel erfgoed, maar draagt ook bij aan de gezondheid en het welzijn van de lokale gemeenschap.”

Alle deelnemende landen dragen één project voor. De nominaties worden komend

voorjaar beoordeeld door deskundigen van de Raad van Europa. Op hun advies beslist het Comité van Ministers wie de Europese landschapsprijs krijgt. De winnaar wordt eind 2026 bekendgemaakt.

De nominatie voor de Europese landschapsprijs is een belangrijke steun in de rug voor het programma Maasheggen Unesco – en de partijen die daarin samenwerken. Het geeft een gevoel van TROTS en het levert ENERGIE op!!

Dat moet ons in 2026 helpen bij

- 1. het opstellen van de verlengingsaanvraag voor de Unesco MAB-status;*
- 2. de verdere uitbouw van betrokkenheid en participatie van bewoners en partners bij het Maasheggengebied;*
- 3. de brug te bouwen tussen wetenschap, onderzoek en onderwijs en het Maasheggengebied ;*
- 4. de uitwerking en uitvoering van vele projecten en processen op het gebied van landbouw, natuur, recreatie, gezondheid en leefbaarheid*

1. Verlenging Unesco-status

De stuurgroep heeft unaniem besloten om de Unesco MAB-status te verlengen en de begrenzing van het Unesco-MAB-gebied -met enkele kleine grenscorrecties- gelijk te houden aan het huidige gebied. In 2026 gaan we aan de slag met de aanvraag voor de verlenging van de huidige Unesco-status. Die status loopt in 2028 af.

Dat het gebied niet groter wordt, brengt met zich mee dat er geen nieuwe aanvraag hoeft te worden ingediend bij de wereldwijde Unesco-organisatie, maar dat kan worden volstaan met een verlengingsaanvraag, die in het najaar van 2027 officieel moet worden ingediend.

2. De kracht van samenwerking

Voor een succesvolle gebiedsontwikkeling in De Maasheggen is ‘elkaar ontmoeten’ cruciaal. Het contact met elkaar, met de partners en daarmee ook met het gebied is belangrijk. Dat vraagt onder meer om betrokkenheid en eigenaarschap; wij zien daarvoor nog volop kansen voor verbetering. Wat daarbij kan helpen is dat er nog meer vanzelfsprekende integraliteit, samenhang, kennisuitwisseling en communicatie tussen de projecten en programmalijnen, de partners en het gebied plaatsvindt. Het vraagt van alle gebiedspartners om attent te zijn op de kansen die samenwerking in het Unesco MAB-gebied biedt.

De stuurgroep vindt het bovendien wenselijk dat er ook aandacht blijft voor het behoud, herstel en ontwikkeling van het Maasheggenlandschap buiten het Unesco-gebied. Dat kan leiden tot, soms noodzakelijke, samenwerking over de grenzen van het eigen Maasheggengebied heen.

Organisatie

- **De stuurgroep**

De stuurgroep heeft vooral een kaderstellende en, daaraan gekoppeld, controlerende taak. De agenda van de overleggen is daar ook op ingericht. De stuurgroep stuurt het programma op hoofdlijnen aan. De afspraken uit het ambitiedocument en het door de gebiedspartners ondertekende convenant zijn daarbij leidend.

De stuurgroep Maasheggen Unesco stelt het jaarplan vast. De stuurgroep bewaakt en doet waar nodig verbeteringsvoorstellen voor de onderlinge samenhang tussen projecten en de balans tussen mens en landschap (Man & Biosphere).

De stuurgroep blijft in 2026 in dezelfde samenstelling functioneren en vergadert, onder leiding van een onafhankelijke voorzitter, maximaal vier keer per jaar, op verschillende locaties in het gebied.

- **Het programmateam**

Het programmateam blijft een belangrijke spil in de organisatie van het programma Maasheggen Unesco.

Het programmateam voert het secretariaat van de stuurgroep, verzorgt de communicatie van het programma Maasheggen Unesco en brengt vraag en aanbod bij elkaar (*makelen & schakelen*). Het programmateam is niet de uitvoerder van projecten. De leden van het programmateam hebben hun eigen aandachtsgebieden, maar trekken veelal samen op en stemmen af in het driewekelijkse overleg van het programmateam.

Het programmateam is slagvaardig, maar ook klein, zowel in aantal personen als in beschikbare uren. Dat maakt het programmateam kwetsbaar. Om die kwetsbaarheid te verminderen heeft het programmateam een schil van gebiedspartners, projecttrekkers en specialisten om zich heen verzameld. Het programmateam onderhoudt het contact met de partijen en personen in deze schil. Er wordt inzet en betrokkenheid van partners en projecttrekkers in de schil gevraagd. Daarnaast wordt specifieke capaciteit ingehuurd voor communicatie, wetenschap, onderwijs én voor processen die om een gebiedsgerichte samenwerking vragen.

- **Het strategisch kernteam**

Het strategisch kernteam is een verlengstuk van het programmateam en bereidt mede de agenda van het stuurgroepoverleg voor, levert bijdragen aan het jaarplan en de (tussentijdse) verantwoording, bewaakt of eerder uitgesproken ambities worden verwezenlijkt, volgt de planning en geeft invulling aan afspraken uit het convenant. Het strategisch kernteam komt maximaal vier keer per jaar bij elkaar, steeds ongeveer een maand voorafgaand aan de stuurgroepvergaderingen.

- ***Het Maasheggenteam***

Het Maasheggenteam bestaat uit vertegenwoordigers van de elf dorpen in het Maasheggegebied. Het Maasheggenteam is een klankbordgroep die maximaal viermaal per jaar bijeenkomt. Eén van de agendapunten van het overleg is de bespreking van de stukken van de eerstvolgende stuurgroepvergadering. Daarnaast is er veel ruimte voor het inbrengen van projectideeën en het delen van Informatie over ontwikkelingen in het Maasheggegebied. Een volgende stap is om samen met het Maasheggenteam de band tussen het Maasheggegebied en de bewoners van de dorpen te versterken.

- ***Projectteams***

Waar nodig en gewenst worden voor individuele projecten teams geformeerd met vertegenwoordigers van de verschillende Maasheggenpartijen. De projecttrekkers zijn verantwoordelijk voor de inrichting en begeleiding van de projectteams.

- ***Beheerdersoverleg***

Natuurbeheerders van gemeente Land van Cuijk, waterschap Aa en Maas, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Collectief Deltaplan Landschap, SlaBox, agrarische natuurverenigingen, ZLTO, IVN en particuliere terreinbeheerders komen regelmatig samen om hun ervaringen met het beheer van het Maasheggenlandschap te delen. Van alle partners wordt verwacht dat zij kennis en kunde inbrengen, hun ervaringen delen en het gesprek met elkaar blijven aangaan over wat er anders en beter kan. Dat zorgt voor meer efficiëntie en een betere kwaliteit van het beheer.

- ***Unesco MAB-comité***

Vier keer per jaar komt het landelijke Unesco MAB (Man and Biosphere)-comité bijeen. Vanuit het programma Maasheggen Unesco sluiten de programmamanager en/of voorzitter bij deze overleggen aan. Voor het opstellen van de verlengingsaanvraag werkt het programma Maasheggen Unesco samen met het landelijke MAB-comité en wordt kennis uitgewisseld met vergelijkbare Unesco-biosfeergebieden in binnen- en buitenland (Kempenbroek en Elbe).

Communicatie

Website

De website www.maasheggenunesco.com is de digitale vindplaats van informatie over De Maasheggen. Met regelmaat worden ook nieuwsberichten aan de website toegevoegd. Naar de nieuwsberichten wordt verwezen op de sociale mediakanalen van Maasheggen Unesco (Facebook en Instagram) en in de maandelijkse nieuwsbrief.

Voor het onderhouden van de sociale media werkt het programmteam samen met het bedrijf Social Noot uit Boxmeer. Het heeft geleid tot meer posts, meer bezoek en meer volgers. Het streven voor 2026 is om ook de interactie met de berichten op Facebook en Instagram (oproepen van reacties, delen van posts, etc) te laten toenemen.

Vanzelfsprekend wordt ook in 2026 de website regelmatig van nieuwe content (nieuwsberichten, aanvullingen op bestaande informatie, waar nodig nieuwe foto's en teksten) voorzien.

Nieuwsbrief

Het programma Maasheggen Unesco verstuurt elke maand, met uitzondering van juli, een digitale nieuwsbrief naar meer dan 800 belangstellenden. Ongeveer 40 procent van de ontvangers is ook Vriend van de Maasheggen.

Gemiddeld opent tussen 65 en 70% van de ontvangers de nieuwsbrief ook. Voor een specifieke nieuwsbrief als die van Maasheggen Unesco is dat een prima resultaat, dat wij in 2026 minimaal willen vasthouden.

Vrienden van de Maasheggen

Elk jaar worden twee Vriendenactiviteiten georganiseerd, bedoeld om de band met de Vrienden én de band van de Vrienden met het gebied te versterken. Zo worden de Vrienden uitgenodigd om in januari 2026 deel te nemen aan een speciaal voor hen georganiseerde workshop Maasheggenvlechten. Op die manier proberen we hen te verleiden om zich in de toekomst vaker in te zetten voor het onderhoud van het Maasheggegebied. De tweede activiteit vindt in het najaar van 2026 plaats.

Excursies

De twee IVN-afdelingen, SlaBox en de Natuurvereniging KNNV afdeling Nijmegen en omstreken verzorgen regelmatig rondleidingen door het Maasheggegebied.

Ook het programmteam krijgt regelmatig, met name van onderwijsinstellingen, verzoeken voor begeleide excursies. In de meeste gevallen kan, dankzij de bereidheid van Maasheggendeskundigen om daar tijd voor vrij te maken, aan die verzoeken worden voldaan. Overigens bestaat ook de mogelijkheid om onbegeleide rondwandelingen in het gebied te doen; daarvoor zijn eerder twee podwalks (De Bergjes en Portaal De Vilt) ontwikkeld.

Wij verwachten in 2026 mogelijk meer aanvragen voor excursies te krijgen, vanwege de nominatie van De Maasheggen voor de Europese Landschapsprijs. Het programmteam is daarop voorbereid.

Kennisuitwisseling Nationaal Park Maasduinen

Het programmteam Maasheggen Unesco wisselt regelmatig kennis uit met de collega's van Nationaal Park De Maasduinen.

Organisatie Maasheggentop

Het contact met elkaar, met de partners en daarmee ook met het gebied is belangrijk. Het voornemen is om op vrijdag 6 maart 2026 een netwerkbijeenkomst te organiseren, de Maasheggentop (= *werknaam!*). Tijdens deze bijeenkomst worden projecten en hun voortgang gepresenteerd aan bestuurders en medewerkers van gebiedspartijen, ondernemers en betrokken organisaties en aan de vrijwilligers die een bijdrage leveren aan de instandhouding en verfraaiing van het Maasheggengebied.

3. Wetenschap, onderzoek en onderwijs

Het uitvoeren van onderzoek, het analyseren en delen van de resultaten ervan en het actief inzetten van de opgedane kennis voor de duurzame ontwikkeling van het gebied is een belangrijk voorwaarde voor de status Unesco Man & Biosphere. Het is immers (ook) een wetenschappelijk programma.

Het programma Maasheggen Unesco gaat in 2026 verder met het ontwikkelen van een ‘wetenschappelijke omgeving’. Daarin worden koppelingen gemaakt met de thema’s die in het ambitiedocument zijn genoemd, zoals:

- natuur (heggen, flora en fauna, water en bodem);
- landbouw (transitie landbouw);
- toerisme en recreatie (impact en draagvlak);
- gezondheid (effecten van natuur op gezondheid van mensen);
- leefbaarheid (wonen, omgevingsdialoog).

De Maasheggen is een ‘levend laboratorium’. Zowel studenten als onderzoekers van wetenschappelijke instituten en hogescholen (onder meer HAS, Universiteit van Amsterdam, Wageningen Universiteit, Radbouduniversiteit, NIOO-KNAW en soortenorganisaties) doen regelmatig onderzoek in het gebied. Daarnaast vindt in het gebied ook veel relevant veldonderzoek plaats. De al uitgevoerde onderzoeken zijn verzameld in [een ‘bibliotheek’](#) op de website van Maasheggen Unesco.

Alle onderzoeken vonden echter tot op heden min of meer ‘per toeval’ plaats. Het ontbreekt aan focus en samenhang. De onderzoeksbehoefte van de partijen, betrokken bij het programma Maasheggen Unesco, is onduidelijk, terwijl deze eigenlijk leidend zou moeten zijn voor de onderzoeken die door universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstituten en onderzoeksbureaus worden gedaan. De onderzoeksresultaten en opgedane kennis worden daardoor nog onvoldoende gedeeld en gebruikt bij het duurzaam ontwikkelen van De Maasheggen.

Het programmateam Maasheggen Unesco huurt in 2026 capaciteit in om bruggen te bouwen tussen Maasheggen en wetenschap, onderzoek en onderwijs. De bruggenbouwer probeert vraag (Maasheggen Unesco) en aanbod (het netwerk van universiteiten, hogescholen, beroepsonderwijs en onderzoeksinstituten) bij elkaar te

brengen. Dit moet leiden tot meer en gericht onderzoek en inzet van stagiaires - en daarmee tot een duurzame samenwerking.

4. Projecten en processen

Het programma Maasheggen Unesco is opgebouwd uit een veelheid aan projecten van de diverse partners. Op de volgende pagina's worden de projecten nader toegelicht. Een beknopt overzicht van de projecten is als bijlage beschikbaar.

NATUUR EN LANDBOUW

Het streven is om in het Maasheggengebied natuur en landbouw zoveel mogelijk hand in hand te laten gaan en samen op zoek te gaan naar een voor alle partijen aantrekkelijk optimum.

Landbouw biedt ruimte voor natuur, natuur biedt ruimte voor landbouw. Landbouw en natuur hebben elkaar nodig en kunnen elkaar versterken. De unieke Unesco MAB-status van De Maasheggen biedt kansen om samen iets extra's voor elkaar te krijgen, met bijvoorbeeld andere instrumenten, nieuwe regelgeving en uitwerking van goede ideeën.

Natura 2000 Oeffelter Meent

trekker: Staatsbosbeheer

Voornemen

In 2026 worden maatregelen voorbereid om het Natura2000-gebied Oeffelter Meent te versterken en te verbeteren. Het gaat hierbij om maatregelen die bijdragen aan het behoud en de uitbreiding van de kenmerkende habitats (stroomdalgrasland en glanshaverhooiland) en doelsoorten als de kamsalamander.

Hiervoor wordt aanvullend beheerwerk uitgevoerd. Zo wordt vis uit verschillende poelen afgevangen, wordt gefaseerd begroeiing verwijderd en wordt extra gemaaid en/of begraasd.

Naast de beheermaatregelen wordt in 2026 een deel van de nutriëntrijke toplaag afgegraven. Verder is het plan om de ontgrondingslocatie in de Koude Oord (project Meerkampen) opnieuw aan te vullen met grond en heggen aan te planten.

In 2026 wordt bovendien een informatieavond georganiseerd waarin wordt toegelicht welk beheer Staatsbosbeheer uitvoert en welke projecten er op de rol staan voor nu en in de toekomst.

Relictenbeheer

trekker: Staatsbosbeheer

Voornemen

In de Maasheggen staan nog kilometers heg waarvan de struiken zeer oud zijn. Struiken in de heggen kunnen, mits goed onderhouden, honderden jaren oud worden. Veel van deze eeuwenoude Maasheggen zijn decennia geleden te rigoureus gesnoeid. Omdat de struiken door hun leeftijd en het hierboven beschreven onderhoud niet meer zo vitaal zijn, worden ze makkelijk overwoekerd door sleedoorn, hop, braam en andere struiken. Dit heeft tot gevolg dat ze geen licht, lucht en voedingstoffen meer krijgen en langzaam maar zeker afsterven. Veel van deze struiken hebben dit lot al ondergaan. Er lopen sinds enkele jaren pilots waarbij wordt onderzocht hoe het tij kan worden gekeerd. Deze pilots

verlopen voorspoedig. In 2024 en 2025 zijn de relicten voor een deel van het Unesco-gebied in kaart gebracht en zijn er al enkele aangepakt. Staatsbosbeheer gaat in 2026 actief aan de slag met relictenbeheer.

Pilot Bermenbeheer

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Vrijwel alle bermen staan vol met planten die weinig biodiversiteit leveren, zoals brandnetels, fluitenkruid en bramen. Die ontwikkeling wordt versterkt omdat er alleen geklepeld en vrijwel niet afgevoerd wordt. Verschraling is nodig, niet alleen om plek te creëren voor meer bloemen, insecten en vogels, maar ook om de kosten voor het maaien te verlagen. In 2026 wordt op een aantal plaatsen in het Maasheggengebied geëxperimenteerd met ander bermbeheer. De gemeente is als weg- en bermbeheerder verantwoordelijk, maar ook het Collectief Deltaplan Landschap, de ANV en/of SlaBox kunnen een rol krijgen bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Monitoring biodiversiteit

trekker: Staatsbosbeheer / IVN

Voornemen

Onderzoek en tellingen moeten uitwijzen hoe het is gesteld met specifieke soorten in De Maasheggen en hoe ze reageren op verschillende vormen van beheer. IVN en Staatsbosbeheer zijn samen met RAVON, Floron, Vlinderstichting en Sovon een langjarig monitoringsprogramma gestart.

Vrijwilligers uit de omgeving brengen de biosfeer in de Maasheggen in kaart. Het gezamenlijk monitoren van dieren en planten zorgt voor betrokkenheid en draagvlak. Het monitoren levert ook gegevens op die kunnen leiden tot inrichtings- en beheermaatregelen die helpen de biodiversiteit te verbeteren.

In 2026 wordt de monitoring door vrijwilligers voortgezet. De soortenorganisaties begeleiden de monitoring en stellen een eindrapportage op. Daarnaast wordt gekeken hoe afstemming kan plaatsvinden met de “verplichte” monitoring van provincie, ANLb en terreinbeherende organisaties en hoe deze informatie beschikbaar kan worden gesteld voor de gebiedsontwikkeling.

DNA-onderzoek meidoorn in de Maasheggen

trekker: Marius Grutters

Voornemen

In de Maasheggen staan veel heggen met één- en tweestijlige meidoorn. Sommige heggen zijn zeer oud en zijn dus belangrijke genetische bronnen. Andere heggen zijn duidelijk jonger of gedeeltelijk met nieuw materiaal ingeplant. Van deze heggen is het

onbekend of deze tot dezelfde genetische autochtone populatie behoren of dat hier regulier en vaak Italiaans materiaal voor is gebruikt. Deze onzekerheid maakt moeilijk om deze heggen op waarde te schatten.

Bij Centrum Genetische Bronnen Nederland (CGN) wordt momenteel gewerkt aan een wetenschappelijk paper waarbij de verschillen tussen de meidoornsoorten en hybriden worden onderzocht door middel van DNA-analyses.

In 2026 worden samen met het CGN de mogelijkheden verkend om dit DNA-onderzoek verder uit te breiden voor het Maasheggengebied. Hierbij kan gedacht worden aan het onderzoeken van jongere heggen en naar het onderscheid tussen autochtoon en niet autochtoon plantmateriaal. Verder kan worden onderzocht of jaarringen van de struiken meer inzicht leveren in de daadwerkelijke leeftijd van deze struiken en mogelijk ook over de vitaliteit van de heggen. Ook kan worden gekeken naar het verschil tussen de heggen in de diverse deelgebieden van De Maasheggen.

Pilot Samenwerking boer-boswachter & collectieve pacht

trekker: Staatsbosbeheer & ZLTO

Voornemen

ZLTO en Staatsbosbeheer starten een pilot ‘samenwerking boer-boswachter’ in De Maasheggen. Aanleiding voor de pilot is de toegenomen belangstelling van agrariërs voor (agrarisch) natuurbeheer. Gelijktijdig willen ze ook meer regie hebben bij de ontwikkelingen in ‘hun’ gebied. Staatsbosbeheer wil de samenwerking met de agrariërs versterken, vooral op het gebied van natuurbeheer.

Staatsbosbeheer heeft contact gelegd met de HAS over de opzet van deze pilot. De pilot vindt plaats in het gebied De Bergjes (zuidelijk deel Maasheggen). Met boeren wordt gesproken over het oprichten van een collectief die aan de slag gaat met natuur- en landschapsbeheer. De deelnemende bedrijven liggen bij voorkeur binnen het Unesco-gebied maar het is ook niet uitgesloten dat een bedrijf erbuiten ligt. De gezamenlijke inspanningen zijn erop gericht om het natuur- en landschapsbeheer in zowel de natuurgebieden van Staatsbosbeheer als op andere landbouwgronden in De Maasheggen een (kwaliteits)impuls te geven.

In 2026 vinden de eerste gespreksrondes plaats. Aan de gesprekken nemen maximaal 10 tot 15 boeren en boswachters deel. Op basis van de uitkomsten van de gespreksrondes wordt de pilot definitief ingericht.

Maasheggen Mooi

trekker: Lars van Peij

Voornemen

De ongeneeslijk zieke Lars van Peij wil graag iets achterlaten voor volgende generaties en heeft daarom een crowdfundingactie – MaasheggenMooi! -op touw gezet om in De Maasheggen nieuwe heggen te kunnen planten.

De crowdfundingactie heeft bijna € 20.000 opgeleverd. In de winter van 2024/2025 november hebben vrijwilligers al op verschillende plaatsen in het Maasheggengebied in totaal ongeveer 2,5 kilometer aan nieuwe Maasheggen geplant.

Ook in de winter van 2025/2026 gaat Lars van Peij, met hulp van vrijwilligers, op tal van plekken aan de slag om het oude cultuurlandschap te versterken. Hij verwacht ook nu weer meer dan 2 kilometer heg aan te planten.

Robuuste ecologische oost-westverbinding Oeffelt-Beugen

Trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Een belangrijk speerpunt in de Natuurvisie Land van Cuijk -en daarmee de basis voor de Omgevingsvisie van de gemeente Land van Cuijk- is de realisatie van robuuste ecologische verbindingen en groene bufferzones tussen de kernen, voornamelijk in oost-westelijke richting. Eén van die verbindingen is gelegen in het Maasheggengebied, tussen Oeffelt en Beugen, via de Vilt naar het westen.

In 2026 wordt een gebiedsgerichte, integrale verkenning gestart naar de mogelijkheden om de oost-westverbinding bij Oeffelt-Beugen (rondom de Vilt) te versterken.

Herstelplan Sleedoorndpage

trekker: Brabants Landschap - Natuurbalans

Voornemen

Het gebied rond de Kraaijenbergse Plassen is de enige vindplaats van de sleedoorndpage in Brabant. Het behoud van de populatie is essentieel, omdat de soort zich niet gemakkelijk verplaatst en er op veel plekken geschikt leefgebied ontbreekt. Brabants Landschap heeft samen met Natuurbalans, Landgoed Limosa en Stichting Bargerveen een projectplan geschreven om voor deze prioritaire soort verbindingen te maken naar Keent en naar het Maasheggengebied.

Ontwikkeling, herstel en uitbreiding van het leefgebied en herintroductie zijn onderdeel van het project.

In de Kraaijenbergse Plassen wordt de populatie sleedoorndpage jaarlijks gemonitord op onder meer de ei-afzet en de verspreiding van de soort. In het leefgebied worden jaarlijks beheermaatregelen getroffen voor de versterking van het leefgebied en het behoud van de soort. De monitoring wordt uitgevoerd door een vrijwilliger in samenwerking met Brabants Landschap.

Doorlopende monitoring is nodig om de trends van de soort te kunnen volgen en gerichte maatregelen te treffen.

Lindeboom Sambeek

trekker: gemeente Land van Cuijk

De vermoedelijk vierhonderd jaar oude lindeboom in Sambeek is één van de oudste bomen van Nederland. De boom is een markante verschijning. Het is logisch dat de gemeente Land van Cuijk en de bewoners van Sambeek trots zijn op hun 'veteranenboom'.

De lindeboom heeft echter meer ruimte nodig om gezond ouder te kunnen worden, maar ook om beter zichtbaar en beleefbaar te zijn.

De gemeente Land van Cuijk gaat samen met dorpsraad Sambeek en omwonenden aan tafel om te schetsen op welke wijze de lindeboom van Sambeek meer ruimte kan krijgen en een nog markantere verschijning kan worden in het Unesco-gebied. Hierbij wordt waar mogelijk tegelijk gewerkt aan verbetering van de verkeersveiligheid.

Beheer en onderhoud op maat (BOOM)

trekker: Staatsbosbeheer

Voornemen

Het programma BOOM is een (management)programma voor beheer en onderhoud van landschap. Staatsbosbeheer werkt al vele jaren met het programma. Ook andere partners hebben in de afgelopen jaren kennisgemaakt met het programma en zijn enthousiast geraakt. Het is de bedoeling dat alle heggen en andere landschapselementen in BOOM worden opgenomen, waarbij per element onder meer de beheerwerkzaamheden en planning zijn weergegeven.

In 2025 is het beheerprogramma, in samenspraak met de gebiedsbeheerders, verder geactualiseerd, zodat beheerelementen gebiedsdekkend in beeld zijn en op uniforme wijze beheerd kunnen worden.

In 2026 worden nieuwe verbetervoorstellen doorgevoerd en wordt het systeem verder gevuld.

Agrarisch Natuurbeheer

trekker: Collectief Deltaplan Landschap

Voornemen

In 2025 is er landelijk extra geld beschikbaar gekomen voor het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb). Ook Collectief Deltaplan Landschap gaat hiervan gebruikmaken. Door het extra geld te gebruiken voor het uitbreiden van bestaande contracten en het sluiten van nieuwe contracten is het totale ANLb-areaal in het Unesco-gebied ongeveer 2,5 keer zo groot geworden.

Er is extra ingezet op het sluiten van akkerpakketten die ten goede komen aan de doelsoorten in het Maasheggengebied, zoals de ringmus, geelgors, patrijs en

zomertortel. De uitbreiding gaat per 1 januari 2026 in. De meeste akkerpakketten worden in het voorjaar ingezaaid.

Cursussen hegbeheer

trekkers: Collectief Deltaplan Landschap en Brabants Landschap

Een aantal deelnemers van het ANLb heeft aangegeven de eigen heggen te willen beheren. Met het oog op de hoge kwaliteitseisen die het Collectief stelt aan het beheer van deze elementen wordt tijdens het snoeiseizoen van 2025-2026 een cursus gegeven over het beheren van heggen. Daarbij wordt extra aandacht gegeven aan onder meer het tijdstip van snoeien, de machinekeuze, de fasering en de herkenning en bestrijding van bacterievuur. Met de deelnemers worden afspraken gemaakt over wanneer en op welke wijze de heggen gesnoeid worden.

Brabants Landschap organiseert cursussen voor het vlechten van heggen, het onderhouden van hoogstamfruitbomen en voor veilig werken. Deze cursussen worden aangeboden aan vrijwilligersgroepen die actief zijn in het landelijk gebied. In 2026 wordt een cursusdag heggenvlechten georganiseerd in het Maasheggengebied.

Bacterievuurbestrijding

trekker: SlaBox

Voornemen

Voor de bestrijding van bacterievuur is het essentieel dat, zodra er meldingen zijn, direct op de juiste wijze wordt gehandeld, om zo een eventuele epidemie te voorkomen. Het coördineren van vrijwilligers om bacterievuur effectief en efficiënt te bestrijden is al jaren in goede handen bij SlaBox. Ook in 2026 voert SlaBox dit project uit.

Kersenboomgaard Oeffeltse Kersenrassen

trekkers: Dorpsraad Oeffelt / Nederlands Fruitnetwerk

Voornemen

Honderd jaar geleden woonde in Oeffelt de kersenveredelaar Piet Nelissen. Hij kweekte kersenrassen die in de vakliteratuur voor fruittelers hoog gewaardeerd werden. De namen van deze rassen (Inspecteur Löhnis, Rijkmaker, Vacantiekers, Wilhelmina, etcetera) zijn in de vergetelheid geraakt en ook de bomen zelf zijn nauwelijks meer te vinden.

Dorpsraad Oeffelt en het Nederlands Fruit Netwerk hebben in Oeffelt een aantal van deze rassen teruggevonden. De aanplant van een kersenboomgaard, met de oorspronkelijke Oeffeltse historische kersenrassen, verhoogt de cultuurhistorische waarde van het Maasheggenlandschap.

In 2026 worden hiervoor de eerste stappen gezet door enten van de gevonden rassen op

hoogstamonderstammen te zetten. Na enkele jaren kunnen deze bomen worden geplant. De bedoeling is om dit samen met vrijwilligers uit Oeffelt te gaan opzetten. Zij krijgen een cursus fruitbomen enten. Bovendien wordt al gezocht naar een mogelijke locatie voor een boomgaard.

Gebiedsproject Katwijk

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Gemeente Land van Cuijk wil zich inzetten voor meer natuur aan de rand van de dorpskernen. Dat past ook uitstekend in de visie van De Maasheggen. Zo is enkele jaren geleden door Vereniging Nederlands Cultuurlandschap een analyse gemaakt van het landschap tussen Cuijk en Katwijk. In de eerste helft van 2024 is samen met de Dorpsraad Katwijk een plan van aanpak opgesteld. Dat heeft geleid tot het aanstellen van een projectleider die met grondeigenaren in gesprek is gegaan om de mogelijkheden voor de aanleg en het beheer van groenelementen te bespreken. De vele gesprekken hebben geresulteerd in een eerste aanplant in 2025.

De gesprekken moeten in 2026 leiden tot de volgende aanplant van heggen, struweel en bomen op gronden van de gemeente, particulieren en in wegbermen. Eind 2026 wordt het project afgerond.

Gebiedsproject Linden

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Goed voorbeeld doet volgen. In navolging van buurdorp Katwijk heeft ook de dorpsraad Linden te kennen gegeven graag aan de slag te willen met de vergroening van de dorpsranden via de aanplant van Maasheggen. In 2025 is samen met Dorpsraad Linden, enkele Maasheggenspecialisten en een aangestelde projectleider besproken hoe hier invulling aan kan worden gegeven.

In 2026 wordt op diverse plekken rondom Linden aangeplant. Ook worden enkele veldhekken geplaatst.

De Loerangel groener en aantrekkelijker

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

De wijkraad Boxmeer-oost en SlaBox hebben het initiatief genomen om de toegang naar De Loerangel vanuit het oostelijke deel van Boxmeer groener en aantrekkelijker te maken. Er is een eerste schets gemaakt met adviezen voor de aanplant van heggen, het

beheer van het gebied en de recreatieve toegankelijkheid van het gebied. Inmiddels zijn er veel gronden verworven door gemeente, waterschap, Groen Ontwikkelfonds Brabant en SlaBox.

Het streven is om in 2026 de schets samen met partners (GOB, waterschap, gemeente (natuur-recreatie-civil), wijkraad en SlaBox) en enkele grondeigenaren uit te werken in concrete uitvoeringsprojecten. Een eerder opgesteld inspiratiedocument door HAS-studenten wordt daarbij als input gebruikt.

Ecologische stapsteen Kamsalamander Oeffelt

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Nadat kavelruil 39 is gepasseerd, kunnen de plannen voor de inrichting van een ecologische stapsteen aan de Urling in Oeffelt worden uitgewerkt. De stapsteen is bedoeld voor de kamsalamander en de sleedoornpage, doelsoorten voor de ecologische verbindingzone Oeffeltse Raam.

Deze inrichting zorgt voor een verbinding van de Oeffelter Meent met De Vilt. Op kleinere schaal zorgt het voor een versterking van het Maasheggenlandschap en voor meer biodiversiteit.

Uitvoeringsprogramma Landbouw Land van Cuijk 2025 – 2040

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In de komende jaren wordt in de gemeente Land van Cuijk invulling gegeven aan het uitvoeringsprogramma Landbouw 2025-2040. Bij de uitvoering van de diverse actiepunten worden ook de gebiedspecifieke thema's die spelen in het Unesco Maasheggengebied betrokken.

Eén van die thema's is het stimuleren en faciliteren van initiatieven die gericht zijn op de omschakeling van reguliere landbouw naar biologische en/of natuurinclusieve landbouw. In 2026 worden bedrijven in het Unesco-gebied geïnformeerd over de kansen en de voorwaarden van biologische en/of natuurinclusieve landbouw.

Ruimte voor de Rivier bij Oeffelt

trekker: Provincie Noord-Brabant

Voornemen

Om de Maasregio in de toekomst te behoeden voor overstromingen van de grote rivieren is het Deltaprogramma Maas opgesteld. In het Maasheggengebied hebben het Rijk en de regio afspraken gemaakt over hoe de Maas gelijktijdig veiliger én mooier kan worden

gemaakt. Bij Oeffelt wordt de ‘flessenhals’ in de Maas aangepakt, waardoor de waterstand bij extreem hoogwater lager wordt en het overstromingsgevaar afneemt. De werkzaamheden starten in 2027.

De waterstandsdeling die behaald wordt met het project ‘Ruimte voor de Rivier bij Oeffelt’ wordt gekoppeld aan de aanplant van nieuwe Maasheggen in het omringende gebied. Met deze aanplant worden de heggen gecompenseerd, die door de ingreep verloren gaan - en waardoor de cultuurhistorische waarden, het dassenleefgebied en de biodiversiteit worden aangetast. Samen met onder meer VNC en de grondeigenaren wordt naar verwachting 4000 meter nieuwe Maasheggen buiten het plangebied aangelegd - en nog eens bijna 3 km binnen het plangebied.

Dijkversterking Cuijk-Ravenstein

trekker: Waterschap Aa en Maas

Voornemen

Vanwege de klimaatverandering moeten de dijken langs de Maas verhoogd worden. Samen met andere partijen gaat het waterschap tot 2030 aan de slag om de dijk tussen Cuijk en Ravenstein te verbeteren. Een deel van de dijk die waterschap Aa en Maas wil versterken ligt binnen het Unesco-gebied.

Het voorkeursalternatief voor de dijkverbetering is vastgesteld (december 2022). Het plan biedt tal van meekoppelkansen voor onder meer natuurontwikkeling, recreatie en mobiliteit. Hierbij moet worden gedacht aan de realisatie van een fietsverbinding tussen Linden en Grave, een wandelroute door de uiterwaarden, de aanleg van maasheggen in de omgeving, de plaatsing van Maasheggenmeubilair en het beleefbaar maken van de Beerse Overlaat. De nadere uitwerking van het voorkeursalternatief en de meekoppelkansen gebeurt in de 'planuitwerkingsfase' van het project, die loopt tot halverwege 2026. De uitvoering van het project wordt voorzien vanaf 2027.

Natuurvriendelijke Oevers

trekker: Waterschap Aa en Maas

Voornemen

Waterschap Aa en Maas heeft in het kader van Kaderrichtlijn Water de opgave om binnen het Maasheggengebied natuurvriendelijke oevers aan te leggen in de Tochtsloot, Virdsche Graaf, de Viltsche Graaf, de Oeffeltse Raam en de Sambeekse Uitwatering. Voor de natuurvriendelijke oever langs de Tochtsloot nabij de Kraaijenbergse Plassen is een definitief planontwerp gereed voor de realisatie van een natuurvriendelijke oever. De uitvoering van het project wordt voorzien in 2026. Voor de natuurvriendelijke oever Oeffeltse Raam nabij de Vilt en de Viltsche Graaf wordt in 2026 een verkenning uitgevoerd om te kijken hoe hier invulling aan kan worden gegeven.

Beekherstel Sint Jansbeek

trekker: Waterschap Aa en Maas

Voornemen

De ruim 8 kilometer lange Sint Jansbeek ontstaat ten westen van het dorp Groeningen en stroomt via het dorp Vortum-Mullem naar de Maas. Het waterschap ontwikkelt de Sint Jansbeek tot een natuurlijke en robuuste beek. Het projectplan waterwet is in 2023 vastgesteld. De uitvoering van het beekherstel is in 2023 gestart en wordt uitgevoerd in vier fasen. Fase 1 tot en met 3 zijn inmiddels uitgevoerd. De 4^e fase van het project -van Vortum-Mullem tot de monding bij de Maas- wordt voorbereid. De afronding van het project wordt verwacht in 2027.

Herstel Vierlingsbeekse Molenbeek

trekker: Waterschap Aa en Maas

Voornemen

De Vierlingsbeekse Molenbeek is in 2015 heringericht waarbij de beekherstelopgave centraal stond. Als gevolg van de hevige neerslagperiode in december 2023 is wateroverlast ontstaan. Bij gemaal Holthees liep het water over de kadeconstructie het Smakterbroek in. Inundatie en overlast waren het gevolg. Daarnaast is geconstateerd dat de huidige situatie niet meer voldoet aan de destijds gerealiseerde inrichting van de beek. Waterschap Aa en Maas voert sinds 2025 een verkenning uit om te onderzoeken op welke wijze er een optimalisatie kan plaatsvinden waarmee wateroverlast kan worden voorkomen en de inrichting weer voldoet aan de doelstellingen.

Beekherstel Campagnebeek – fase 2

trekker: Waterschap Aa en Maas

Voornemen

De Campagnebeek bij Maashees kent een KRW-beekherstelopgave. Deze opgave wordt in twee fasen uitgevoerd. In fase 1 is de monding van de Campagnebeek in de Maas ingericht. Daarbij is stortsteen verwijderd, zodat vissen de beek in kunnen trekken. Ook is de beek ondieper gemaakt waardoor grondwater langer in het beekdal aanwezig blijft. Dat komt de ontwikkeling van gewenste flora ten goede. Daarnaast is een deel van de beek breed en ondiep gemaakt. We noemen dat ook wel een moerasbeek. Bij piekbuien kan hier ook water worden gebufferd.

Voor de beekherstelopgave van fase 2 van de Campagnebeek zijn de benodigde gronden inmiddels verworven. In 2025 is de voorbereiding van de 2^e fase van de Campagnebeek opgepakt. De verwachting is dat in 2026 planvorming en vergunningverlening en in 2027 de uitvoering plaatsvinden. Waar mogelijk wordt gezocht

naar koppelkansen om ook in het gebied dat buiten de Unesco-begrenzing ligt het Maasheggenlandschap een impuls te geven.

Streekproducten Smaak van de Maasheggen

trekkers: deelnemers Smaak van de Maasheggen

Voornemen

Bij Smaak van de Maasheggen zijn 9 producenten aangesloten. Zij verkopen hun producten, gelabeld als Smaak van de Maasheggen, via onder meer lokale bedrijven, markten en beurzen. Daarnaast is een eigen website gelanceerd:

www.smaakvandemaasheggen.nl

Begin 2026 wordt onderzocht of samenwerking met afgelopen jaar weer opgestarte Goei Gerei mogelijk is. Dat biedt niet alleen schaalvoordelen, maar mogelijk ook oplossingen voor onder meer het lastige vraagstuk van de distributie van de streekproducten.

Duurzaam beheer heggen langs wegen en paden (incl. doorkijkjes)

Trekkers: gemeente Land van Cuijk / VNC

Voornemen

Het beheer van heggen langs wegen en paden in De Maasheggen is veelal in handen van de gemeente Land van Cuijk. In de afgelopen jaren zijn veel heggen langs wegen jaarlijks gesnoeid via de methode ‘snoei-op-groei’. Elke snoeironde worden de heggen iets boven de vorige snoeibeurt gesnoeid. Daardoor ontstaat een dichte hegstructuur. Het gevolg is echter ook dat de heg steeds iets hoger en breder wordt; in sommige gevallen zelf té hoog en té breed.

In 2026 maakt de gemeente samen met VNC een beheerplan. In dit beheerplan wordt opgenomen waar heggen verlaagd kunnen worden. Hierbij wordt rekening gehouden met zichthoeken, oude relictten en doorkijkjes. Voorgesteld wordt om doorkijkjes te realiseren via cyclisch beheer. Langs belangrijke wandel- en fietsroutes wordt gezocht naar plekken waar doorkijkjes wenselijk en mogelijk zijn en hoe deze actief gemaakt kunnen worden. Vrijwilligers kunnen een rol vervullen in het bijhouden van de doorkijkjes.

Subsidieregeling Stimulering Landschap (StiLa)

trekker: Brabants Landschap

Voornemen

Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer (Brabants Landschap) coördineert de nieuwe subsidieregeling Stimulering Landschap (StiLa) in de gemeente Land van Cuijk. Samen met veldcoördinatoren kunnen particulieren, agrariërs en terreinbeherende organisaties subsidie aanvragen voor het aanleggen en beheren van landschapselementen in het

landelijk gebied. In het Maasheggengebied is er in het bijzonder aandacht voor struwelen die geschikt zijn voor de sleedoornpage, voor het aanleggen van nieuwe heggen en voor het maken van stapstenen voor doelsoorten. Gemeente Land van Cuijk, waterschap Aa en Maas en Provincie Noord-Brabant financieren de regeling in het Maasheggengebied.

Er is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend voor de periode 2026-2031, waarmee extra budget is ingelegd voor het Maasheggengebied.

Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer zet de StiLa gebiedsgericht in De Maasheggen in, waarbij gebiedsbijeenkomsten worden bijgewoond en via presentaties informatie wordt verstrekt.

Aanleggen van landschapselementen en herstel cultuurhistorische elementen

trekkers: Brabants Landschap, particulieren en gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer (Brabants Landschap) coördineert de subsidieregeling voor het aanleggen van landschapselementen en het herstellen van cultuurhistorische elementen in de gemeente Land van Cuijk. Gemeenten, waterschappen en particulieren kunnen aanspraak maken op de regeling, waarbij ze subsidie ontvangen voor het aanleggen van nieuwe elementen of het herstel van een cultuurhistorisch element. Het coördinatiepunt ondersteunt de aanvrager bij de voorbereiding en het subsidieproces.

Het Maasheggengebied bestaat uit veel cultuurhistorische heggen, die groot onderhoud nodig hebben. In 2025 is, in samenwerking met de gemeente Land van Cuijk, een herstelproject in het Maasheggengebied afgerond. Hierbij zijn oude meidoornheggen vrijgezet en zijn heggen hersteld door ze in te boeten.

In 2026 worden particulieren ondersteund die een aanvraag doen voor het aanleggen van nieuwe elementen of het herstel van cultuurhistorisch elementen. In 2026 verkent Brabants Landschap samen met de gemeente Land van Cuijk en VNC op welke plaatsen er herstel van oude meidoorns of heggen noodzakelijk is. Na de verkenning kan worden bepaald of er een subsidieaanvraag kan worden uitgevoerd. Daarnaast wordt in 2026 onderzocht of de regeling kan worden uitgebreid met het herstel van zandpaden en aangrenzende bermen.

ErvenPlus

trekker: Brabants Landschap

Voornemen

Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer (Brabants Landschap) voert het project ErvenPlus 4.0 uit. ErvenPlus is een regeling, waarbij maatregelen op het erf worden getroffen voor erfbewonende soorten, zoals de huismus, boerenzwaluw en kerkuil. Een

erfscan bepaalt welke maatregelen er op het (boeren)erf getroffen kunnen worden om het leefgebied van de soorten te verbeteren. De gemeente Land van Cuijk is deelnemer aan de regeling Ervenplus 4.0. In totaal worden 135 erfscans uitgevoerd en uitgewerkt, waaronder een aantal in het Unesco-gebied De Maasheggen.

Medio 2026 wordt het plantsoen en de kasten besteld, zodat in het najaar van 2026 alle erven ingericht kunnen worden.

In 2026 wordt ook het nieuwe project ErvenPlus 5.0 opgestart, waarbij de gemeente Land van Cuijk wordt gevraagd om deel te nemen.

Monitoring vissen

trekkers: Brabants Landschap en RAVON

Voornemen

Gemeente Land van Cuijk heeft met Brabants Landschap en RAVON afspraken gemaakt over aquatische monitoring van de Kraaijenbergse Plassen. Hierbij is het, gelijk aan de eerder opgezette Monitoring Biodiversiteit, de bedoeling om vrijwillige duikers te benaderen om de visstand in de Kraaijenbergse Plassen in beeld te brengen. De monitoring wordt financieel mede mogelijk gemaakt door Regiodeal Noordoost Brabant. In 2026 worden de resultaten verwerkt en wordt de nulmeting afgerond. Op basis van de nulmeting kan besloten worden om een vervolg aan het project te geven.

KRW-maatregelen Viltsche Graaf en Boxmeers veld

trekker: Rijkswaterstaat

Voornemen

Rijkswaterstaat wil de ecologische kwaliteit van het water van de Viltsche Graaf en het Boxmeers Veld verbeteren. Dit vloeit voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn bepaalt onder meer dat het water een goed leefgebied moet vormen voor de planten en dieren die er thuishoren. Afgelopen jaren heeft Rijkswaterstaat toegewerkt naar een definitief ontwerp.

In overleg en afstemming met waterschap Aa en Maas en Provincie Noord-Brabant, die namens de Maasheggenpartners met Rijkswaterstaat in gesprek zijn gegaan, is Rijkswaterstaat gekomen tot een herontwerp en het gedeeltelijk schrappen van maatregelen. Deze wijzigingen wordt eind 2025 met een wijzigingsplan op het Projectplan Waterwet in procedure gebracht.

De uitvoeringsplanning is nog niet in beton gegoten, maar de verwachting nu is dat in de tweede helft van 2026 wordt gestart met de aanleg. Wel vinden de voorbereidende onderzoeken en werkzaamheden mogelijk eerder, in de eerste helft van 2026, al plaats.

Foto: Jan Stax, ingezonden voor fotowedstrijd De Maasheggen (2025)

LEEFBAARHEID

In de programmalijn Leefbaarheid komen veel onderwerpen samen die direct te maken hebben met of van invloed zijn op de mensen die in de elf dorpen in het Unesco-gebied De Maasheggen wonen. Denk aan thema's als participatie, betrekken van jeugd, onderwijs, vergroening en gezondheid.

Betrekken van inwoners

Participatietraject Maasheggenteam

trekkers: programmateam Maasheggen / Maasheggenteam

Voornemen

Het Maasheggengebied is 'de groene achtertuin' van de mensen die er, verspreid over elf dorpen, wonen en leven. De vraag is of dat altijd zo wordt gezien en ervaren.

De oprichting van het Maasheggenteam is voortgekomen uit de wens om dorps- en wijkraden, als vertegenwoordigers van de inwoners van de elf dorpen, meer en eerder te betrekken bij de ontwikkelingen in het Unesco-gebied De Maasheggen - meer specifiek bij de acties die vanuit het programma worden opgepakt.

In 2026 wordt, samen met de leden van het Maasheggenteam, een participatie- en communicatieplan opgesteld, waarin concrete voorstellen worden gedaan hoe de inwoners van het Maasheggengebied niet alleen meer betrokken kunnen worden bij wat er in 'hun groene achtertuin' gebeurt maar zich er ook meer verantwoordelijk voor gaan voelen. Tijdens het overleg van het Maasheggenteam in september 2025 zijn eerste ideeën besproken, die in het eerste kwartaal van 2026 nader worden uitgewerkt of waar mogelijk zelfs al worden uitgevoerd.

MaasheggenKids

trekkers: programmateam Maasheggen / Anke van Raaij

Voornemen

Samen met scholen, ouders en natuurorganisaties willen wij kinderen in beweging krijgen om De Maasheggen te ontdekken - en hen zo, voor de langere termijn, enthousiast te maken voor het gebied.

Met ondersteuning van middelen van Regiodeal Noordoost Brabant is twee jaar geleden gestart met MaasheggenKids.nl, een online platform dat zich richt op jongeren in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Op het platform worden op een overzichtelijke en aantrekkelijke wijze jaarrond activiteiten in De Maasheggen van onder meer IVN, SlaBox, Brabants Landschap, VNC en waterschap Aa en Maas gepresenteerd. Al lopende activiteiten van de genoemde organisaties worden, waar mogelijk, in dat programma ingepast, maar er worden ook nieuwe, uitdagende activiteiten bedacht.

MaasheggenKids is bovendien zichtbaar aanwezig op evenementen als het NK Maasheggenvlechten, de Maasheggenmarkt en de Maasheggenloop. In 2026 wordt het activiteitenaanbod op MaasheggenKids.nl verder uitgebreid. Dat gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met de andere betrokken partijen.

Scholenproject

trekkers: programmateam Maasheggen Unesco / Mighty 1

Voornemen

Om jongeren beter te informeren over wat De Maasheggen zo bijzonder maakt, is in 2025 vanuit MaasheggenKids een uniek schoolproject gestart: Kansrijk Schoolaanbod Maasheggen.

Het scholenproject richt zich op de midden- en bovenbouwgroepen van de basisscholen in de elf dorpen van De Maasheggen. Scholen die willen deelnemen worden geholpen met lessen en projecten over Unesco-gebied De Maasheggen, die speciaal op maat worden gemaakt. De lessen sluiten daarmee naadloos aan op de thema's en het onderwijsconcept van de school. De kinderen leren de waarde van hun directe leefomgeving kennen en ervaren hoe natuur, cultuur en duurzaamheid met elkaar verweven zijn.

Basisschool De Nienekes is in oktober 2025 officieel uitgeroepen tot Maasheggenschool. De leerlingen van De Nienekes gaan in het schooljaar 2025-2026 aan de slag met zes wereldoriëntatiethema's, die een speciaal Maasheggenkarakter hebben gekregen.

Na De Bongerd, De Regenboog en De Nienekes sluit in 2026 ook basisschool De Lindekring in Sint Agatha aan bij het scholenproject. Ook met andere scholen zijn eerste contacten gelegd over deelname aan het Maasheggen Unesco-scholenproject.

Gezondheid

Positieve gezondheid

trekker: Mooi Maasvallei

Voornemen

In 2024 is met vertegenwoordigers van Mooi Maasvallei gesproken over hoe kan worden samengewerkt op het gebied van gezondheid. Daarbij zijn onder meer de huidige programma's en projecten van Platform Maasvallei en Maasheggen Unesco naast elkaar gelegd om na te gaan waar kansen liggen voor samenwerking én waar belangen tegengesteld zijn en mogelijk zelfs kunnen 'schuren'. Wij zien kansen voor samenwerking op thema's als meer bewegen en gezonder eten en het stimuleren van het vergroenen van de eigen leefomgeving. De Maasheggen kan een rol spelen in het

verbeteren van de gezondheid van inwoners, bijvoorbeeld door rond dorpen extra wandelommetjes te creëren of bestaande ommetjes te verbeteren.

Wij zetten in 2026 de gesprekken met Mooi Maasvallei voort en gaan na of we samen met een of meer van de hiervoor genoemde kansen aan de slag kunnen.

Over wat op het gebied van gezondheid in De Maasheggen gebeurt vindt ook afstemming plaats met relevante andere afdelingen en domeinen binnen gemeente Land van Cuijk.

EO Wijersprij

trekker: MooiMaasvallei

Voornemen

Onze regio – met daarin centraal gelegen De Maasheggen- is geselecteerd voor de prestigieuze Eo Wijers Prijsvraag 2025–2026. Dat betekent dat creatieve en bevlogen ruimtelijk ontwerpers, landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen zich de komende tijd buigen over een ruimtelijk ontwerp dat bijdraagt aan gezondheid, geluk en leefkwaliteit in de regio. Het thema “Verkwikkende vergezichten – regionaal ontwerpen aan gezondheid en geluk” past bij de ambitie van MooiMaasvallei om in 2050 een bloeizone te zijn.

Het resultaat van de ontwerpwedstrijd wordt in 2026 bekend.

Oogst van Morgen

Trekker: MooiMaasvallei

Voornemen

Oogst van Morgen ondersteunt acht landschappen in Nederland, waaronder de MooiMaasvallei, in hun ontwikkeling naar een integraal en duurzaam landschap. De ambities liggen dicht bij die van de Eo Wijers Prijs: werken aan een gezonde, bloeiende regio – samen met de mensen die hier wonen en werken.

Het sluit ook mooi aan bij de visie van het Unesco-gebied De Maasheggen, waarin landschap, natuur en gemeenschap hand in hand gaan.

De eerste stap in dit proces is het formuleren van een gedeelde visie en het samenstellen van een gebiedsteam.

RECREATIE

De door de gemeenteraad in september 2024 vastgestelde toeristisch-recreatieve visie voor de gemeente Land van Cuijk is ook leidend voor het Unesco-gebied De Maasheggen.

Recreatievisie De Maasheggen

trekker: programmateam Maasheggen Unesco

Voornemen

In de eerste helft van 2026 wordt een recreatievisie opgesteld voor het Unesco-gebied De Maasheggen. Bij het ontwikkelen van de visie wordt rekening gehouden met onder meer de toeristisch-recreatieve visie van gemeente Land van Cuijk, de meerjarenvisie van Visit Land van Cuijk, de resultaten van onderzoeken naar de economische betekenis van toerisme en recreatie voor het Land van Cuijk, de nota Perspectief 2030 van NBTC en het mede door de ANWB geïnitieerde onderzoek Recreatie in het Rivierengebied.

Bij het opstellen van de recreatievisie worden ook de toeristisch-recreatieve ondernemers en organisaties in het Maasheggengebied betrokken.

Eén van de onderdelen van het plan wordt de opwaardering van de toegangspoortlocaties en verbeteren van de toegankelijkheid van het Maasheggengebied. Dat doen we in samenspraak met de ondernemers en organisaties op die locaties.

Op basis van de recreatievisie wordt een uitvoeringsprogramma gemaakt.

Toeristische promotie De Maasheggen

trekker: Visit Land van Cuijk

Voornemen

Voor recreatie in De Maasheggen zijn de eigen inwoners de belangrijkste publieksgroep. Er worden vooralsnog geen grote promotionele inspanningen gedaan om toeristen van verder weg (Nederland, Vlaanderen, Nordrhein Westfalen) te verleiden om naar het Unesco-gebied De Maasheggen te komen.

De toeristische marketingorganisatie Visit Land van Cuijk voert de regie over de promotie van het Unesco-gebied De Maasheggen als aantrekkelijke bestemming voor met name eigen inwoners en directe omgeving.

Visit Land van Cuijk zet in zowel offline (gids Eropuit in Land van Cuijk, Fiets & Wandelboekje, publicaties in landelijke en regionale media) als online (website, sociale

media, Facebookcampagnes) middelen De Maasheggen in de etalage als een van de bijzondere bezienswaardigheden in het Land van Cuijk.

De door Visit Land van Cuijk en Visit Noord-Limburg ontwikkelde campagne Maas in het Midden wordt voortgezet. In deze campagne wordt de ligging van de gebieden aan de Maas geaccentueerd, met onder meer Unesco-gebied De Maasheggen als één van de blikvangers. Ter ondersteuning van de campagne is de website www.maasinhetsmidden.nl ingericht.

Visit Land van Cuijk geeft in 2026 een vervolg aan een campagne, die de inwoners van gemeente Land van Cuijk stimuleert om op ontdekkingstocht in de eigen omgeving te gaan. De Maasheggen krijgen daar wederom een prominente plek in.

De belevingswaarde van De Maasheggen wordt vergroot door onder meer de inzet van storytelling: wat zijn de bijzondere verhalen van De Maasheggen en hoe kun je die een plek geven in de promotie van het gebied? Bestaande voorbeelden, die al uitvoerig zijn en worden gepromoot, zijn de Duvelsklökskeroute en de Fabelroute.

Veldhekken in de Maasheggen

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Uit een inventarisatie van SlaBox blijkt dat er inmiddels 52 veldhekken in het Maasheggengebied staan, veelal geconcentreerd rondom De Bergjes, de Oeffelter Meent en het Cultuurhistorisch Monument.

Daar waar we nieuwe hekken plaatsen willen we ze verspreiden over de core- en bufferzone van het Unesco-gebied en langs de wandel- en fietsknooppuntennetwerken plaatsen. Op een te plaatsen veldhek moet een oude veldnaam staan.

In 2026 willen we weer 3 tot 5 veldhekken plaatsen in het Maasheggengebied. Ook gaan we na of het mogelijk is een veldhekkroute (wandelen en/of fietsen) te maken. We vragen heemkundekringen om het onderzoek naar veldnamen voort te zetten.

Vernieuwing De Pontipad

trekker: IVN De Maasvallei

Voornemen

In 2026 bestaat zowel het De Pontipad in de Vortumse Bergjes als IVN De Maasvallei 40 jaar. IVN De Maasvallei wil die verjaardagen vieren met onder meer een significante upgrade van het veelbezochte De Pontipad. Gedacht wordt niet alleen aan het opknappen van de inrichting van het pad en bijbehorende faciliteiten, maar ook de plaatsing van informatiepanelen. Die panelen krijgen ook een QR-code om vooral kinderen actief bij de wandeling te kunnen betrekken. Afspraken over beheer en onderhoud maken onderdeel uit van het projectplan dat IVN De Maasvallei heeft gemaakt.

Maasheggenmeubilair

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

Om het unieke karakter van het gebied te benadrukken is speciaal voor De Maasheggen meubilair ontworpen. Inmiddels zijn 10 banken, 4 fietshekken en 8 picknicksets verspreid over het Maasheggengebied geplaatst.

In 2026 wordt naar verwachting nog meer Maasheggenmeubilair geplaatst. Eerst wordt in beeld gebracht waar bestaand meubilair vervangen en/of verplaatst kan worden en vervolgens wordt een procesplan opgesteld. Waar mogelijk wordt aangehaakt bij lopende projecten. Gebiedspartners worden gestimuleerd om ook het Maasheggenmeubilair te plaatsen.

Uitkijktoren

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In 2021 zijn plannen uitgewerkt voor het realiseren van vier uitkijktorens (De Schutkooi, De Meerstoel, Het Veerhuis en het klooster in St. Agatha). Om uiteenlopende redenen worden de torens in St Agatha, Oeffelt en Sambeek vooralsnog niet gerealiseerd. De bouw van de uitkijktoren bij De Schutkooi in Vortum-Mullem gaat wél door. De karakteristieke uitkijktoren biedt bezoekers een mooi uitzicht over het Maasheggenlandschap. Gemeente Land van Cuijk bouwt in 2026, in overleg met grondeigenaar Staatsbosbeheer, de uitkijktoren in Vortum-Mullem. Ook wordt de omgeving van de toren van een kwaliteitsimpuls voorzien door Maasheggenmeubilair te plaatsen en de parkeerplaats op te knappen.

Informatieborden

trekker: gemeente Land van Cuijk

Voornemen

In 2025 zijn op veel plekken de teksten en afbeeldingen op de informatieborden van De Maasheggen vervangen. Er resteren nog vier locaties (parkeerplaats Bungelaer, Katwijk, pontveer Cuijk en De Loerangel) waar in 2026 nog nieuwe borden geplaatst gaan worden.

In samenspraak met de dorpsraden worden in 2026, mits de dorpsraad daar behoefte aan heeft en bereid is informatie aan te leveren, ook de teksten en afbeeldingen op bestaande dorpsinformatieborden in het Maasheggengebied vervangen.

Op een aantal plekken, zoals rond Het Veerhuis in Oeffelt, is in de loop der jaren aan

woud aan informatieborden ontstaan. In 2026 gaan we na of het mogelijk is informatie die op de borden staat samen te voegen en een aantal dan overbodige borden weg te halen.

NK Maasheggenvlechten

trekker: SlaBox

Voornemen

Stichting Landschapsbeheer Boxmeer (SlaBox) organiseert jaarlijks het Nederlands kampioenschap Maasheggenvlechten. Het ambacht van Maasheggenvlechten, in ere hersteld door de inzet van pioniers uit onze streek, is enkele jaren geleden toegevoegd aan de lijst Cultureel Immaterieel Erfgoed in Nederland. Met het vlechten, ook tijdens het kampioenschap, dragen alle deelnemers bij aan het in stand houden van dit bijzondere gebied.

Naast SlaBox zijn ook vrijwilligers van IVN Maasvallei actief betrokken bij de organisatie van dit evenement.

De 20e editie van het Nederlands Kampioenschap Maasheggenvlechten vindt plaats op zondag 8 maart 2026.

Bij een droog voorjaar kan het kampioenschap plaatsvinden achter restaurant Het Veerhuis Oeffelt. Mocht het een nat voorjaar worden, dan zal moeten worden uitgeweken. De alternatieve locatie is in dat geval Landgoed Limosa tussen Oeffelt en Beugen.